

Розділ перший

Минуло чимало років, перш ніж Максіві вдалося забути літо, коли він майже випадково зіткнувся з чаклунством. Був 1943 рік, і вітри війни підхопили буденний світ і невблаганно несли його за течією. В середині червня — того дня Максіві саме виповнилося тринадцять — його батько, годинникар, а на дозвіллі ще й винахідник, зібрав у вітальні всю родину та сповістив, що сьогодні вони востаннє сидять отак у своїй домівці, де прожили десять років. Родина має переїхати в інший дім, розташований у невеличкому селищі на узбережжі Атлантичного океану, подалі від міста й війни.

Рішення було остаточним: вони мають виїхати завтра на світанку. А тим часом повинні спакувати речі й підготуватися до тривалої подорожі до нової домівки.

Родина анітрохи не здивувалася, почувши цю звістку. Майже всі здогадувалися, що думка залишити місто в пошуках іншого, придатнішого для

життя місця вже давно крутиться в голові добряги Максимільяна Карвера; всі, крім Макса. На нього новина справила такий самий ефект, який міг би спричинити оскаженілий паровоз, якби в'їхав до крамниці з китайською порцеляною. Макс був не в курсі й залишався сидіти з роззявленим ротом і відсутнім поглядом. Під час цього короткого замішання в його мозку закарбувалася жахлива впевненість, що весь його світ разом зі шкільними друзями, сусідськими хлопчачками та крамницею на розі, де продавалися дитячі комікси, от-от назавжди зникне. Наче за помахом чарівної палички.

Поки інші члени родини заходилися покірливо пакувати речі, Макс незрушно дивився на батька. Добряга-годинникар опустився перед сином навколішки і поклав руки йому на плечі. Погляд Макса був промовистішим за будь-яку книжку.

— Зараз тобі це здається кінцем світу, Максе. Але обіцяю, місцина, куди ми їдемо, тобі сподобається. Там у тебе з'являться нові друзі, ось побачиш.

— Це через війну? — запитав Макс. — Це через неї ми мусимо їхати?

Максимільян Карвер пригорнув сина, а тоді, так само усміхаючись, дістав із кишені піджака якусь блискучу штуківину на ланцюжку і поклав Максові в руки. Це був кишеньковий годинник.

— Я зробив його для тебе. З днем народження, Максе.

Хлопець відкинув посріблену покришку годинника. Кожна година на циферблаті позначалася різ-

ними фазами місяця, що збільшувався та зменшувався залежно від руху стрілок, за які правили промені усміхненого сонця, розташованого в самісінькому центрі циферблата. На покришці каліграфічним почерком було вигравірувано: «Максова машина часу».

Того дня, спостерігаючи, як члени його родини сновигають вгору і вниз із валізами, і тримаючи в руці подарований батьком годинник, Макс — сам про це не здогадуючись — назавжди перестав бути дитиною.

* * *

У ніч свого дня народження Макс не склепив повік. Поки всі спали, він чекав фатального світанку, що мав означати остаточне прощання з маленьким світом, який Макс вибудовував упродовж років. Збігали години, а він так само мовчки лежав у ліжку, дивлячись на сині тіні, які танцювали на стелі його кімнати, наче сподівався побачити серед них оракула, здатного окреслити майбутнє, що відтепер чекало на нього. Він тримав у руці годинника, якого батько зробив для нього. Усміхнені місяці на циферблаті виблискували в нічному мороці. Можливо, вони знали відповіді на всі запитання, що почали з'являтися в Макса того вечора.

Нарешті на синьому обрії зяясніла вранішня зоря. Макс схопився на рівні ноги й попрямував до вітальні. Одягнений Максимільян Карвер, умотившись у кріслі, при світлі гасниці читав якусь

книжку. Макс завважив, що не лише він не спав цілу ніч. Годинникар усміхнувся йому та згорнув книжку.

— Що ти читаєш? — поцікавився Макс, указуючи на грубий том.

— Це книжка про Коперника. Ти знаєш, хто такий Коперник?

— Я ж ходжу до школи, — озвався Макс.

Батько зазвичай ставив йому безглузді запитання.

— А що ти про нього знаєш? — не вгавав годинникар.

— Він відкрив, що Земля обертається навколо Сонця, а не навпаки.

— Більш-менш. А ти знаєш, що це означало?

— Проблеми, — заявив Макс.

Годинникар широко всміхнувся і простягнув книжку синові.

— Тримай. Вона твоя. Прочитай її.

Макс обдивився загадковий том у шкіряній палітурці. Здавалося, книзі тисяча років і вона є пристановищем духу якогось старика, прикутого до її сторінок через давнє прокляття.

— Гарзд, — мовив батько, — а хто збудить твоїх сестер?

Макс, не відриваючи очей від книжки, мотнув головою, даючи зрозуміти, що поступається батькові честю урвати глибокий сон своїх сестер — п'ятнадцятирічної Алісії та восьмирічної Ірини.

Потому, поки батько подався бити зорю всій родині, Макс уместився в кріслі, безперешкодно роз-

горнув книжку й почав читати. За півгодини родина в повному складі востаннє переступила поріг дому, вирушаючи в нове життя. Був початок літа.

* * *

В одній із батькових книжок Макс якось прочитав, що певні образи дитинства закарбовуються в альбомі пам'яті, наче фотографії, наче сцени, до яких людина подумки повертається та які згадує незалежно від того, скільки часу сплигло. Макс зрозумів сенс цих слів, коли вперше побачив море. Вони вже понад п'ять годин їхали поїздом, коли раптом той вирвався з темного тунелю, і перед очима Макса постала нескінченна смуга світла та спектральної ясноти. Сяйлива синява моря, що мерехтіло в променях полуденного сонця, закарбувалася в сітківці його очей, немов надприродне видіння. Поїзд і далі рухався за кілька метрів од берега, і Макс, висунувши голову у вагонне вікно, вперше відчув на своїй шкірі подув просякненого сіллю вітру. А потім знову подивився на батька, котрий спостерігав за ним, сидячи в кутку купе й загадково усміхаючись, ніби даючи ствердну відповідь на запитання, яке Макс не встиг поставити. І тоді хлопець збагнув, що хоч якими будуть місце призначення і станція, де вони зійдуть, відтепер він ніколи не житиме там, звідки не можна було б щоранку бачити, як прокидається це синє сліпуче світло, що піднімається ген до неба, ніби чарівна прозора пара. Він сам собі дав таку обіцянку.